

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ LOGIKE RJEŠENJA

3. ožujka 2011.

BODOVI:

- **POTPUNO ISPRAVNO RJEŠENJE:**
  - ZADACI 1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 9, 10: **3 BODA**
  - ZADATAK 8: **2 BODA**
- **IZOSTANAK RJEŠENJA:**
  - SVI ZADACI: **1 BOD**
- **POGREŠNO ILI NEPOTPUNO RJEŠENJE: 0 BODOVA**

ZADATAK	BROJ BODOVA	MAX BODOVA
1.	×	39
2.	×	30
3.	×	45
4.	×	27
5.	×	12
6.	×	36
7.	×	15
8.	×	48
9.	×	27
10.	×	9
UKUPNO		288

Zadatak 1. (bodovi: $13 \times 3 = 39$)

Koristeći se samo osnovnim pravilima, dopunite sljedeći dokaz iskazima i, desno, potpunim opravdanjima! U opravdanjima upotrijebite ‘pretp.’ za ‘pretpostavka’, ‘u’ za ‘uvodenje’, ‘i’ za ‘isključenje’, ‘op’ za ‘opetovanje’ i poveznike $\neg$, $\wedge$, $\vee$, $\rightarrow$, $\leftrightarrow$ (npr. ‘u $\wedge$ ’ za ‘uvodenje konjunkcije’)!

1	$\neg(A \vee \neg A)$	pretp.
2	A	pretp.
3	$A \vee \neg A$	2/ u $\vee$
4	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
5	$\neg A$	2-4/ u $\neg$
6	$A \vee \neg A$	5/ u $\vee$
7	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
8	$A \vee \neg A$	1-7/ i $\neg$

Alternativa:

1	$\neg(A \vee \neg A)$	pretp.
2	$\neg A$	pretp.
3	$A \vee \neg A$	2/ u $\vee$
4	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
5	A	2-4/ i $\neg$
6	$A \vee \neg A$	5/ u $\vee$
7	$\neg(A \vee \neg A)$	1/ op.
8	$A \vee \neg A$	1-7/ i $\neg$

Zadatak 2. (bodovi: $10 \times 3 = 30$)

Odgovorite s DA ili NE na sljedeća pitanja:

1. Pojmovi 'otac' i 'majka' međusobno su ukršteni? NE
2. Pojmovi 'sestra' i 'strina' međusobno su ukršteni? DA
3. Pojmovi 'satnik' i 'general' međusobno su ukršteni? NE
4. Pojmovi 'satnik' i 'general' međusobno su razdvojeni? DA
5. Pojam 'metal' nadređen pojmu 'legura'? DA
6. Pojmovi 'infracrven' i 'ultraljubicast' međusobno su kontradiktorni?
NE
7. Pojam 'zlato' nadređen pojmu 'metal'? NE
8. Pojmovi 'bos' i 'obuven' međusobno lišidbeni? DA
9. Pojmovi 'bijel' i 'crn' međusobno suprotni? DA
10. Pojam 'led' podređen pojmu ' H_2O '? DA

Zadatak 3. (bodovi: $16 \times 3 = 48$)

Nadopunite istinitosno stablo (iskazima s kvačicom ili bez nje, brojkama, križićima ili kružićima) i sljedeći iskaz, te odgovorite je li taj iskaz valjan.

$$\boxed{(R \rightarrow \neg S) \leftrightarrow (S \rightarrow \neg R)}$$

Priznaje se samo cijeli redak u stablu, zajedno s opravdanjem.

1	$\neg[(R \rightarrow \neg S) \leftrightarrow (S \rightarrow \neg R)]\checkmark$		
	$\wedge$		
2	$R \rightarrow \neg S\checkmark$	$\neg(R \rightarrow \neg S)\checkmark$	1
3	$\neg(S \rightarrow \neg R)\checkmark$	$S \rightarrow \neg R\checkmark$	1
4	S		3
5	$\neg\neg R\checkmark$		3
6	R		5
	$\wedge \quad \backslash$		
7	$\neg R$		2
	$\times \quad \times$		
8		R	2
9		$\neg\neg S\checkmark$	2
10		S	2
		$\wedge \quad \backslash$	
11		$\neg S$	3
		$\times \quad \times$	

Iskaz je valjan.

(Tekstualni se odgovor priznaje ako i samo ako je prvi dio zadatka točno riješen.)

Zadatak 4. (bodovi: $9 \times 3 = 27$)

Zadan je sljedeći iskaz:

$$P \rightarrow (Q \rightarrow R)$$

Dopunite na prazne crte donje iskaze na najkraći mogući način tako da dobijete iskaze koji su ekvivalenti zadanoga iskaza! Pripazite da konjunkcija i disjunkcija uvijek budu dvočlane!

1. $\neg P \vee (Q \rightarrow R)$
2. $\neg P \vee (\neg Q \vee R)$
3. $P \rightarrow (\neg Q \vee R)$
4. $\neg P \vee \neg(Q \wedge \neg R)$
5. $\neg(P \wedge (Q \wedge \neg R))$
6. $(\neg P \vee \neg Q) \vee (\neg P \vee R)$
7. $\neg(P \wedge Q) \vee (\neg P \vee R)$
8. $\neg(P \wedge Q) \vee \neg(P \wedge \neg R)$
9. $\neg((P \wedge Q) \wedge (P \wedge \neg R))$

Zadatak 5. (bodovi: $4 \times 3 = 12$)

Neka je $\mathbb{N} = \{0, 1, 2, 3, \dots\}$ skup prirodnih brojeva. Za svaki $m \in \mathbb{N}$ (svaki m koji je član $\mathbb{N}$) vrijedi da je oblika $2n$ (nazivamo ga parnim brojem) ili $2n + 1$ (nazivamo ga neparnim brojem), pri čemu $n \in \mathbb{N}$. Ako uzmemo proizvoljan $k \in \mathbb{N}$, onda broj k ne može biti oblika $2n$ i u isto vrijeme oblika $2n + 1$ za neki fiksni faktor n , znači da k ili nije paran (oblika $2n$), ili nije neparan (oblika $2n + 1$). Slijedi da k nije prirodan broj.

a) Zaokruži sve što vrijedi za zadani zaključak:

- Dobro je primjenjen *modus ponens*.
- Zaključak je neodlučljiv.
- Dobro je primjenjen *modus tollens*.
- Zaključak nije valjan.
- Zaključak je valjan.
- Ništa od navedenog.

b) Zadani zaključak ima (zaokruži točan odgovor):

- Dvije neistovrijedne premise
- Tri neistovrijedne premise
- Četri neistovrijedne premise
- Pet neistovrijedne premisa

c) Promijenimo dio zaključka:

(...), znači da k nije paran (oblika $2n$), ni neparan (oblika $2n + 1$). Slijed da (zaokruži točan odgovor):

- ne slijedi ništa.
- k je prirodan broj.
- k nije član skupa $\mathbb{N}$
- k je paran i neparan

d) Koji je od sljedećih sudova sadržan u izvornom tekstu, gdje ' $m \in \mathbb{N}$ ' znači ' m je član skupa $\mathbb{N}$ ', ' $m \notin \mathbb{N}$ ' znači ' m nije član skupa $\mathbb{N}$ ', a ' Pm ' znači ' m je paran broj' (zaokruži točan odgovor)?

- $m \in \mathbb{N} \wedge \neg(Pm \rightarrow Pm)$
- $m \notin \mathbb{N} \wedge \neg\neg(Pm \rightarrow Pm)$
- $m \notin \mathbb{N} \vee \neg\neg(Pm \rightarrow Pm)$
- $m \in \mathbb{N} \wedge \neg(Pm \vee Pm)$

Zadatak 6. (bodovi: $12 \times 3 = 36$)

Koristeći se samo osnovnim pravilima, dopunite sljedeći dokaz iskazima i, desno, potpunim opravdanjima! U opravdanjima upotrijebite ‘pretp.’ za ‘pretpostavka’, ‘u’ za ‘uvodenje’, ‘i’ za ‘isključenje’, ‘op’ za ‘opetovanje’ i poveznike $\neg$, $\wedge$, $\vee$, $\rightarrow$, $\leftrightarrow$ (npr. ‘ $u\wedge$ ’ za ‘uvodenje konjunkcije’)!

1	$\neg P \vee Q$	pretp.
2	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> P </div>	pretp.
3	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-bottom: 1px solid black;"> $\neg P$ </div>	pretp.
4	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-bottom: 1px solid black;"> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> $\neg Q$ </div> </div>	pretp.
5	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-bottom: 1px solid black;"> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> P </div> </div>	2. / op.
6	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-bottom: 1px solid black;"> <div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> $\neg P$ </div> </div>	3. / op.
7	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> Q </div>	4-6/ $i\neg$
8	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px; border-bottom: 1px solid black;"> Q </div>	pretp.
9	<div style="border-left: 1px solid black; padding-left: 10px;"> Q </div>	8/ op.
10	Q	1, 3-7, 8-9/ $i\vee$
11	$P \rightarrow Q$	2-10/ $u\rightarrow$

Zadatak 7. (bodovi: $4 \times 3 = 12$)

Za sve iskaze P i Q , definiramo novi logički poveznik ‘|’ na sljedeći način:

$$P|Q =_{def} \neg P \vee \neg Q$$

Koristeći samo simbole $|, A, B, (,)$ zapišite sljedeće iskaze:

1. $\neg A \equiv A|A$

2. $A \vee A \equiv (A|A)|(A|A)$

3. $A \wedge A \equiv (A|A)|(A|A)$

4. $A \rightarrow B \equiv A|(B|B)$

5. $A \wedge \neg(B \rightarrow A) \equiv$

$$(((A|(A|A))|(A|(A|A)))|B)|(((A|(A|A))|(A|(A|A)))|B)$$

ili

$$(A|((B|(A|A))|(B|(A|A))))|(A|((B|(A|A))|(B|(A|A))))$$

Napomena: Svaki zapisani iskaz nužno mora sadržavati simbol ‘|’!

Zadatak 8. (bodovi: $24 \times 2 = 48$)

1.

Ništa lijepo nije odbojno.
Neke umjetnine su odbojne.

????

2.

Ništa lijepo nije odbojno.
Neke umjetnine nisu odbojne.

????

Dolje navedeni iskazi su prijedlozi za konkluziju gornjih zaključaka. Upišite **DA** uz one iskaze koji bi zaključak učinili valjanim, u protivnom upišite **NE!**

Zaključci ne trebaju biti shvaćeni isključivo kao kategorički silogizmi.

/	Konkluzija	1.	2.
1.	Nešto lijepo nisu umjetnine.	<i>NE</i>	<i>NE</i>
2.	Neke umjetnine su lijepe.	<i>NE</i>	<i>NE</i>
3.	Neke umjetnine su odbojne.	<i>DA</i>	<i>NE</i>
4.	Nešto odbojno jesu umjetnine.	<i>DA</i>	<i>NE</i>
5.	Neke umjetnine nisu odbojne.	<i>NE</i>	<i>DA</i>
6.	Nešto odbojno nisu umjetnine.	<i>NE</i>	<i>NE</i>
7.	Ništa odbojno nije lijepo.	<i>DA</i>	<i>DA</i>
8.	Sve je ne-lijepo ili ništa nije odbojno.	<i>NE</i>	<i>NE</i>
9.	Neke umjetnine su odbojne ili sve umjetnine su odbojne.	<i>DA</i>	<i>NE</i>
10.	Nešto ne-odbojno su umjetnine.	<i>NE</i>	<i>DA</i>
11.	Nešto lijepo je odbojno samo ako su sve umjetnine odbojne a neke i lijepe.	<i>DA</i>	<i>DA</i>
12.	Ako nešto odbojno nije ne-lijepo, onda neke umjetnine nisu umjetnine.	<i>DA</i>	<i>DA</i>

Zadatak 9. (bodovi: $9 \times 3 = 27$)

Reducirajte skup iskaza $\Gamma = \{\neg P \rightarrow \neg Q, (Q \rightarrow R) \rightarrow (C \vee A), \neg(Q \rightarrow R), A \wedge \neg P, ((Q \rightarrow P) \leftrightarrow \neg R) \wedge (A \vee P)\}$ na minimalni skup Δ ($\Delta \subseteq \Gamma$) iz kojeg slijedi zadani iskaz ili napišite 'NE' ako iz Γ ne slijedi taj iskaz. Za neki skup Δ kažemo da je minimalan skup iz kojeg slijedi neki iskaz P ako i samo ako su potrebni svi članovi skupa Δ da bi iskaz P slijedio iz Δ .

1. R
2. $P \rightarrow Q$
3. $Q \rightarrow P$
4. P
5. $A \leftrightarrow \neg Q$
6. $A \wedge \neg A$
7. $((P \rightarrow Q) \rightarrow P) \rightarrow P$
8. $((A \rightarrow A) \rightarrow A) \rightarrow A$
9. $(A \rightarrow (B \rightarrow A)) \wedge (B \rightarrow B)$

Rješenja:

1. $\Delta = \{\neg P \rightarrow \neg Q, \neg(Q \rightarrow R), A \wedge \neg P\}$ ili $\{\neg(Q \rightarrow R), A \wedge \neg P, ((Q \rightarrow P) \leftrightarrow \neg R) \wedge (A \vee P)\}$
2. $\Delta = \{\neg(Q \rightarrow R)\}$ ili $\{A \wedge \neg P\}$
3. $\Delta = \{\neg P \rightarrow \neg Q\}$
4. $\Delta = \{\neg P \rightarrow \neg Q, \neg(Q \rightarrow R)\}$
5. $\Delta = \{\neg P \rightarrow \neg Q, A \wedge \neg P\}$
6. $\Delta = \{\neg P \rightarrow \neg Q, \neg(Q \rightarrow R), A \wedge \neg P\}$ ili $\{\neg(Q \rightarrow R), A \wedge \neg P, ((Q \rightarrow P) \leftrightarrow \neg R) \wedge (A \vee P)\}$
7. $\Delta = \emptyset$
8. $\Delta = \{A \wedge \neg P\}$
9. $\Delta = \emptyset$

Zadatak 10. (bodovi: $3 \times 3 = 9$)

Neka ' $x^\dagger$ ' znači 'sljedbenik od x '. Uz pomoć te funkcije sljedbenika, operaciju zbrajanja na prirodnim brojevima rekurzivno definiramo kao:

1. $x + 0 =_{def} x$
2. $x + y^\dagger =_{def} (x + y)^\dagger$

Koristeći samo simbole $x, y, +, \cdot, =_{def}, 0, (,), \dagger$ rekurzivno definirajte sljedeće slučaje množenja nad prirodnim brojevima.

1. $x \cdot 0 =_{def} 0$
2. $x \cdot 0^\dagger =_{def} x$
3. $x \cdot y^\dagger =_{def} (x \cdot y) + x$

Napomena: Uočite svojstvo rekurzivne definicije: Prvo u (1.) definiramo početni slučaj, a u (2.) definiramo svaki sljedeći, ali jedan po jedan. Posebno uočite da smo u slučaju (2.) definirali zbroj nekog broja x i sljedbenika nekog broja y kao sljedbenik zbroja $x + y$.